

ÀSIA

Programa 2008

1.2 PROGRAMA ÀSIA

Director: Seán Golden, Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB)

Coordinació: Àlex González

1.2.1 LÍNIES PRINCIPALS DE TREBALL

1.2.1.1 LA DIMENSIÓ INTERNACIONAL DE LES POTÈNCIES ASIÀTIQUES I LES RELACIONS AMB ESPANYA I LA UNIÓ EUROPEA

L'estudi de les polítiques exteriors de les potències asiàtiques, tenint en compte les respostes que aquestes polítiques puguin generar en l'acció exterior d'Espanya, de la UE i d'altres actors internacionals, és un dels interessos principals del Programa. El 2008 aquest Programa dedicarà una atenció particular al diàleg UE-Índia sobre aspectes polítics d'interès compartit. A banda d'això, l'estudi de la dimensió extraregional de les potències asiàtiques continua conduint a Amèrica Llatina, però també a Àfrica. Són principals punts d'atenció l'estudi de les relacions polítiques i diplomàtiques entre ambdues regions i la valoració sobre la manera com aquestes relacions poden incidir en el desenvolupament, en les dinàmiques de cooperació regionals ja existents i en l'equilibri de forces del concert internacional.

Activitats relacionades: (1) Seminari "Diàleg UE-Índia: seguretat, regionalisme i governança", (2) Taller "El paper de la Xina en el desenvolupament a l'Àfrica subsahariana", (3) Presentació i debat del *Documentos*: "La investigación sobre India en España y Europa: trazando una hoja de ruta" de Bernat Masferrer, (4) *Documentos*: "Interregionalismo y globalización: la impronta de China e Irán en América Latina", Nora Sáinz, (5) *Documentos*: "Las ambiciones geopolíticas de China: una lectura histórica", Jonathan Spence.

1.2.1.2 MIGRACIONS I ASSENTAMENT DE COMUNITATS ASIÀTIQUES A ESPANYA I A EUROPA

Després d'haver configurat un mapa empíric complet de l'assentament de les comunitats asiàtiques a Catalunya i a Espanya (incloent-hi l'assentament d'estudiants i d'empresaris i aspectes com l'associacionisme asiàtic), el 2008 es convocarà investigadors i actors socials, econòmics i polítics, amb l'objectiu d'explorar vies que permetin activar el potencial internacional que aquesta realitat comporta, més enllà dels desafiaments de convivència locals. Analitzar l'element transnacional contrastant experiències amb altres països europeus receptors d'immigració i analitzar l'impacte que contactes interculturals semblants tenen en la formació de la identitat i en l'acció social i política en països d'Àsia Oriental, són dos dels propòsits d'aquesta línia de recerca durant el 2008.

Activitats relacionades: (1) Seminari "Globalització, transnacionalisme i empresariat asiàtic: les activitats econòmiques de les comunitats asiàtiques a Europa", (2) Taller "Identitats, diàspores i relacions internacionals a Àsia Oriental", (3) Llibre "Comunidades asiáticas, transnacionalismo y empresariado étnico en España", Joaquín Beltrán i Amelia Sáiz (eds.).

1.2.1.3 ECONOMIA I DESENVOLUPAMENT

L'interès per examinar alguns dels principals reptes per al desenvolupament a Àsia, el 2008 es concreta en l'anàlisi de la relació existent entre desenvolupament, seguretat humana i medi ambient en diferents escenaris d'Àsia Oriental, Central i Meridional. A banda d'això, i mantenint una visió atenta als factors del creixement econòmic asiàtic i a les relacions econòmiques europees i espanyoles amb Àsia, el Programa continuarà examinant les oportunitats que es presenten sota el paradigma de la triangulació; concretament, mitjançant l'estudi de la complementaritat econòmica existent entre Espanya i Corea del Sud, de cara a enfortir conjuntament els vincles econòmics amb Amèrica Llatina.

Activitats relacionades: (1) Curs CUIIMPB 2008 "Medi ambient, desenvolupament i seguretat humana a Àsia", (2) Taller "L'economia d'Àsia Oriental i els seus factors sociopolítics: constants regionals, estudis de cas", (3) Presentació i debat del *Documento* "La complementariedad económica de Corea y España en relación con América Latina", Josep Manel Brañas.

1.2.1.4 SEGURETAT, GOVERNANÇA I REGIONALISME

El Programa Àsia prepararà per a la cobertura informativa i farà un balanç de la important efemèride que representa per a la dimensió política de la Xina l'organització d'uns Jocs Olímpics; mantindrà el seu interès en l'estudi de la governança d'aquest país amb la publicació pionera d'un llibre sobre la incidència dels actors socials i els moviments de base en el sistema polític i el govern. A banda d'això, des d'una dimensió internacional de la governança, s'examinarà de quina manera les migracions, les identitats, els aspectes legals i els conflictes internacionals condicionen i es veuen afectats per les dinàmiques de cooperació regional i interregional a Àsia i Europa, amb l'objectiu d'elevat recomanacions als actors polítics implicats en aquests processos.

Activitats relacionades: (1) Seminari "Regionalització a l'era multicultural global en els contextos d'Àsia i Europa", (2) Taller "JJO Beijing 2008: taller preparatori per a periodistes", (3) Conferència "JJO Beijing 2008: l'impacte en la política de la Xina", (4) Llibre "Emergent Civil Society in China", Seán Golden (ed.).

1.2.1.5 ÀSIA CENTRAL: DE REGIÓ PERIFÈRICA A ÀREA EMERGENT

Àsia Central es manté com a línia geogràfica d'investigació en del marc del Programa Àsia, a partir de la constatació de la necessitat de concertar esforços per impulsar un àmbit d'estudi amb tan poca tradició a Espanya com és aquest. Amb el propòsit d'aportar material per a la reflexió i l'anàlisi, i també amb la fita d'establir un Observatori d'Àsia Central conjuntament amb altres institucions com són el Real Instituto Elcano i la Casa Àsia, el Programa Àsia continuarà dedicant especial atenció a l'estudi de la governança, el regionalisme i la inserció de la regió en el concert internacional.

Activitats relacionades: (1) Taller "Governança, regionalisme i relacions internacionals a Àsia Central", (2) Llibre "Eurasia emegente: ¿un nuevo 'gran juego' en torno a Asia Central?", Seán Golden i Max Spoor (eds.), (3) *Documento* "El interrogante del regionalismo en Asia Central", Àlex González, (4) *Documento* "Cambios de gobierno, desarrollo y determinantes ideológicos en Asia Central", Nora Sáinz (ed.)

1.2.2 SEMINARIS

1.2.2.1 DIÀLEG UE-ÍNDIA: SEGURETAT, REGIONALISME I GOVERNANÇA

Coordinador: Bernat Masferrer, professor de la Universitat de Barcelona.

Lloc i data: Barcelona, setembre de 2008.

Objectius: L'Índia és un cas especial en l'estudi de la governança, ja que no només afronta el repte de ser l'Estat democràtic amb més població del món, sinó que —a més— presenta desafiaments tan importants en el si del seu sistema polític com la convivència, a voltes no exempta de violència, d'un mosaic de religions, ideologies i castes molt complex. L'objectiu del present seminari és establir paral·lelismes entre alguns dels reptes polítics que comparteixen l'Índia i la UE, com ara assolir una eficaç distribució territorial del poder polític i una bona representació democràtica, o construir una identitat política comuna i una relació propera amb la ciutadania. A banda d'això, amb aquest seminari es pretén identificar posicions comunes i divergències pel que fa a les amenaces a la seguretat i a les dinàmiques de cooperació regional i interregional.

Resultats: s'espera que el seminari serveixi, en primer lloc, per crear un canal de diàleg permanent entre experts d'Europa i l'Índia sobre qüestions polítiques d'interès comú, capaç d'oferir recomanacions comunes als actors polítics i implicar-los gradualment en el procés de diàleg. Amb l'edició dels continguts presentats es pretén, en segon terme, que la reunió d'experts serveixi també per nodrir la bibliografia sobre política a l'Índia disponible en llengua castellana.

Descripció de l'activitat: L'activitat s'estructurarà al voltant de dos grans blocs temàtics; un primer bloc dedicat al debat sobre els reptes de la governança democràtica, que permeti extreure lliçons per millorar els respectius sistemes polítics, i un segon bloc dedicat a l'exploració de posicions comunes en els àmbits de la seguretat internacional i de la cooperació regional i interregional. A la vegada, els blocs temàtics s'estructuraran en diverses sessions específiques sobre aspectes concrets, que inclouran un temps per al debat després de dues ponències introductòries. Per a cadascun dels blocs, es reservarà un espai de temps a porta tancada que es dedicarà a consensuar posicions de cara a formular recomanacions polítiques.

Participants: Als debats hi haurà el mateix nombre de ponents indis que europeus, i altres experts europeus sobre l'Índia i sobre la construcció política d'Europa. A més, es convidarà representants oficials del govern de la Índia i de la Unió Europea que puguin ser receptors de les conclusions que es derivin de la reunió.

Organitza: Programa Àsia, amb la possible col·laboració de la Casa Àsia

1.2.2.2 GLOBALITZACIÓ, TRANSNACIONALISME I EMPRESARIAT ÈTNIC: LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES DE LES COMUNITATS ASIÀTIQUES A EUROPA

Directors: Joaquín Beltrán i Amelia Sáiz, professors de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB) i coordinadors de la Xarxa d'Investigació sobre Comunitats Asiàtiques a Espanya (RICAЕ_CIDOB).

Lloc i data: Barcelona, 12-13 de febrer de 2008.

Objectius: Després d'haver abordat l'estudi de les comunitats asiàtiques i les seves activitats econòmiques a Espanya, aquest seminari pretén difondre els resultats de la recerca que ha dut a terme la Xarxa d'Investigació sobre Comunitats Asiàtiques a Espanya (RICAЕ_CIDOB) i, a la vegada, ampliar geogràficament l'abast d'aquest estudi. Es considera que és el moment propici per repensar els moviments de migració asiàtica a l'Europa mediterrània, tenint en compte l'especial dinamisme dels seus empresaris i la creació d'espais transnacionals, no controlats pels estats, que de vegades adquireixen la dimensió de diàspora.

Resultats: S'espera obtenir del seminari les anàlisis més innovadores que s'estan duent a terme sobre aquesta temàtica a l'espai de l'Europa mediterrània; una motivació que, a més, es pretén que cristal·litzi en una publicació, de cara al 2009, i en l'eventual creació d'una xarxa transmediterrània per a l'estudi del transnacionalisme, la diàspora i les activitats econòmiques de les comunitats asiàtiques.

Descripció de l'activitat: L'anàlisi de les activitats econòmiques de les comunitats asiàtiques s'aborda des de dos àmbits nous: des de les iniciatives econòmiques ètniques i des dels fluxos transnacionals; així com des d'una àrea geogràfica ampliada: l'Europa Meridional. L'activitat, que ocuparà dues jornades en total, s'organitzarà al voltant de cinc taules temàtiques amb tres ponències cadascuna i temps per a l'intercanvi d'idees. A banda d'això, es dedicarà mitja jornada a explorar la possible posada en marxa d'una estructura en xarxa per a l'estudi conjunt d'aquests temes a l'Europa mediterrània.

Participants: Al seminari hi participaran els cinc membres de la Xarxa d'Investigació sobre Comunitats Asiàtiques a Espanya (RICAЕ_CIDOB), juntament amb 10 experts en transnacionalisme, diàspora i activitats econòmiques de les comunitats asiàtiques a països de la Mediterrània del nord, com ara Itàlia, França, Portugal, Malta, Grècia, Xipre, Israel o Espanya.

Organitza: Programa Àsia

1.2.2.3 CURS CUIMPB 2008: MEDI AMBIENT, DESENVOLUPAMENT I SEGURETAT HUMANA A ÀSIA

Director: Seán Golden, director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB) i del Programa Àsia de la Fundació CIDOB.

Lloc i data: Barcelona, juliol de 2008.

Objectius: L'impacte de l'activitat humana sobre el medi ambient és una de les preocupacions globals que s'ha aguditzat amb el desenvolupament econòmic i industrial de països com la Xina i l'Índia. A més, a països com les ex repúbliques soviètiques d'Àsia Central, la situació mediambiental compromet la seguretat humana a la regió, alhora que la lluita pels recursos esdevé una font de conflictes i un element determinant per al seu desenvolupament. A la setena edició dels cursos del CUIMPB dedicats a Àsia hi coincidiran experts de reconegut prestigi que analitzaran aquest repte i les possibles respostes que es poden assajar per fer-hi front.

Resultats: Del seminari se n'espera obtenir les anàlisis més capdavanteres que s'estan duent a terme a Espanya sobre aquesta matèria i, a la vegada, complementar aquestes aportacions amb el treball d'experts internacionals en diferents disciplines. Es preveu que totes aquestes intervencions quedin recollides en una publicació que apareixerà l'any 2009.

Descripció de l'activitat: Com és habitual en els cursos del CUIMPB dedicats a Àsia, l'activitat, a banda de les intervencions d'inauguració i cloenda, s'estructura en dues jornades, amb un total de vuit ponències i una taula rodona, al final de cada jornada, a la qual hi participen tots els ponents.

Participants: participaran en aquest seminari experts de reconegut prestigi en els temes de debat, tant espanyols com internacionals.

Organitza: Consorci Universitat Internacional Menéndez Pelayo a Barcelona (CUIMPB) – Centre Ernest Lluch, amb el patrocini de la Casa Àsia i la Fundació CIDOB, i la col·laboració del Centre for the Study of Transition and Development (CESTRAD, l'Haia).

1.2.2.4 REGIONALITZACIÓ A L'ERA MULTICULTURAL GLOBAL EN ELS CONTEXTOS D'ÀSIA I EUROPA

Coordinador: Seán Golden, director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB) i del Programa Àsia de la Fundació CIDOB.

Lloc i data: Pyongtaek (República de Corea), juny de 2008.

Objectius: Des de mitjans de la dècada dels noranta s'han anat alimentant diverses iniciatives encaminades a articular de forma més completa l'espai continental que comparteixen Àsia i Europa, amb expectatives prometedores i també amb dificultats difícils de superar; i és que, aquest és un tema transcendent per a cadascuna de les regions i, a més gran escala, per a la configuració del sistema internacional. En tant que activitat pròpia d'una xarxa temàtica de l'Asia Europe Foundation (ASEF) per a l'estudi del regionalisme, orientada i coordinada des del Programa Àsia, aquest seminari reunirà experts asiàtics i europeus per tal d'analitzar de quina manera incideixen en el regionalisme (i també com es veuen afectats pel regionalisme) les migracions, les identitats, els marcs normatius regionals i els eventuais riscos derivats dels conflictes internacionals; en base a aquesta anàlisi, es mirarà d'influir en els actors polítics que protagonitzen els processos de cooperació. Un altre dels objectius importants d'aquesta trobada és la consolidació de la mateixa xarxa i la projecció d'activitats futures.

Resultats: A banda de l'anàlisi per part d'experts europeus i asiàtics sobre les matèries proposades, s'espera formular i lliurar als responsables polítics implicats recomanacions que puguin ser tingudes en compte en els processos Àsia/Europa de cooperació regional i interregional. S'espera també que els participants a la reunió enforteixin la xarxa i la projectin cap al futur amb la planificació de noves activitats de cara al 2009.

Descripció de l'activitat: Coincidint amb una reunió de ministres de finances que, en el marc del procés ASEM (Asia-Europe Meeting), s'ha de celebrar a Corea el mes de juny, experts europeus i asiàtics debatran i buscaran posicions comunes en sessions de treball sobre els temes següents: minories, immigrants i multiculturalisme; construcció d'identitats en un procés regional multicultural; la Carta de l'ASEAN i el Tractat UE de Lisboa; la reducció dels riscos derivats dels conflictes internacionals.

Participants: En aquest seminari hi participaran experts europeus pertanyents a les institucions que constitueixen la xarxa institucional EastAsiaNet i experts asiàtics de centres capdavanters en l'estudi del regionalisme a Àsia.

Organitza: Universitat de Pyongtaek (República de Corea), amb el suport del Programa Àsia de la Fundació CIDOB i el patrocini de l'ASEF.

1.2.3 TALLERS DE DEBAT

1.2.3.1 LA RECERCA SOBRE L'ÍNDIA A ESPANYA I A EUROPA: IDEES PER A UN FULL DE RUTA

Sobre la base d'un estat de la qüestió dels actors, processos, institucions i descriptors clau de l'actual moment polític a Àsia Meridional i a l'Índia, es pretén reunir alguns dels principals experts en aquest àmbit per tal de configurar un full de ruta per als estudis sobre Àsia Meridional i l'Índia a Espanya. Abril.

1.2.3.2 EL PAPER DE LA XINA EN EL DESENVOLUPAMENT A L'ÀFRICA SUBSAHARIANA

La projecció internacional de la Xina a Àfrica ha trenat consensos sobre les relacions polítiques amb determinats règims africans i ha obert un important interrogant sobre el model de desenvolupament que la Xina pot estar afavorint al continent. L'ocasió permetrà debatre sobre les polítiques de desenvolupament a Àfrica i sobre la responsabilitat internacional que ha adquirit la Xina en tornar a ser una gran potència. Amb Casa Àsia i Casa Àfrica. Març.

1.2.3.3 IDENTITATS, DIÀSPORES I RELACIONS INTERNACIONALS A ÀSIA ORIENTAL

El grup de recerca Interasia (UAB) i el Programa Àsia de la Fundació CIDOB organitzen un taller de debat en el qual, aplicant reflexions teòriques a casos concrets, s'analitzarà què aporten els contactes interculturals en termes de construcció de la identitat; s'hi alternarà un punt de vista regional i global. Setembre.

1.2.3.4 L'ECONOMIA D'ÀSIA ORIENTAL I ELS SEUS FACTORS SOCIOPOLÍTIQS: CONSTANTS REGIONALS, ESTUDIS DE CAS

Experts en diferents disciplines es donaran cita per examinar determinats factors socioculturals que poden contribuir a explicar el dinamisme de les economies d'Àsia Oriental. Octubre.

1.2.3.5 JJOO BEIJING 2008: TALLER PREPARATORI PER A PERIODISTES

Atès el gran nombre de corresponents internacionals que es traslladaran a la Xina en ocasió dels propers Jocs Olímpics, el present taller es proposa oferir una visió del context polític, social i cultural que es trobaran els periodistes a la Xina, tan diferent de l'uropeu i susceptible de percepcions errònies. Amb el Centre Internacional de Premsa. Maig.

1.2.3.6 JJOO BEIJING 2008: EFECTES EN LA POLÍTICA DE LA XINA

Els Jocs Olímpics representen la plena integració de la Xina en el sistema internacional. Però més enllà de l'element simbòlic, aquest és un moment crucial des del punt de vista polític per raó de la imatge que el país vol transmetre al món, respecte de la seva capacitat d'afrontar reptes interns i reptes externs. L'objectiu del taller de debat serà fer balanç de la manera com la Xina ha gestionat políticament aquest moment històric. Setembre.

1.2.3.7 GOVERNANÇA, REGIONALISME I RELACIONS INTERNACIONALS A ÀSIA CENTRAL

Àsia Central és un espai que planteja grans interrogants pel que fa a la configuració d'un regionalisme propi, amb molta transcendència de cares endins, per les possibilitats que pot oferir la cooperació regional en diferents àmbits, i de cares enfora, perquè hi ha grans actors de l'escena internacional mirant d'atraure aquests països, estratègics per raó dels seus recursos i per la seva ubicació geogràfica, cap a les seves respectives àrees d'influència. Novembre.

1.2.4 PUBLICACIONES

1.2.4.1 INTERROGAR LA ACTUALIDAD. SÈRIE ÀSIA

- BELTRÁN, Joaquín; SÁIZ, Amelia (eds). *Comunidades asiáticas, transnacionalismo y empresariado étnico en España*
- GOLDEN, Seán (ed). *Emergent civil society in China*
- GOLDEN, Seán i SPOOR, Max (eds). *Eurasia emegente: ¿un nuevo “gran juego” entorno a Asia Central?*

1.2.4.2 DOCUMENTOS CIDOB. ASIA

- MASFERRER, Bernat. “La investigación sobre India en España y Europa: trazando una hoja de ruta”
- SÁINZ, Nora. “Interregionalismo y globalización: la impronta de China e Irán en América Latina”
- SPENCE, Jonathan. “Las ambiciones geopolíticas de China: una lectura histórica”
- BRAÑAS, Josep Manel (ed). “La complementariedad económica de Corea y España en relación con América Latina”
- GONZÁLEZ, Àlex. “El interrogante del regionalismo en Asia Central”
- SÁINZ, Nora (ed). “Cambios de gobierno, desarrollo y determinantes ideológicos en Asia Central”

1.2.5 PARTICIPACIÓ INTERNACIONAL I XARXES

- **EastAsiaNet.** EastAsiaNet és una xarxa de centres europeus de recerca en ciències socials que tenen en comú que focalitzen la seva atenció en Àsia Oriental. La xarxa assumeix tasques que ultrapassen la capacitat de les institucions per si soles i contribueix a crear especialització d'alt nivell per donar una perspectiva europea a les relacions entre Àsia i Europa.
- **ASEF Thematic Network on Regionalism studies in the ASEM context (TN RASEM).** Amb el patrocini de l'Asia Europe Foundation (ASEF) i l'encàrrec de produir pensament de forma coordinada amb les cimeres del procés ASEM (Asia Europe Meeting), la TN RASEM és una plataforma de centres de recerca, d'investigadors i de xarxes europeus i asiàtics, dedicada a l'estudi del regionalisme, la regionalització, el desenvolupament i la transició a Europa i Àsia. El Programa Àsia de la Fundació CIDOB exerceix de secretaria tècnica de la xarxa RASEM, de la qual n'és el coordinador Seán Golden, director de l'Institut d'Estudis Internacionals i Interculturals (UAB) i del Programa Àsia.
- **Red de Investigación Iberoamericana en Estudios de Asia Oriental (REDIAO).** La REDIAO és un espai de comunicació sobre Àsia Oriental entre centres de recerca i xarxes dels països de parla espanyola i portuguesa. REDIAO promou l'elaboració i difusió d'investigació mitjançant la publicació i la celebració de congressos i seminaris. Amb el suport del Ministeri d'Educació i Ciència d'Espanya, un altre dels seus objectius és crear línies de recerca conjuntes sobre Àsia Oriental.
- **EU-China Academic Network (ECAN).** ECAN és un mecanisme posat en marxa per la Comissió Europea per tal de promoure a Europa el coneixement i la recerca sobre les relacions entre la Unió Europea i la Xina. L'ECAN, que està en procés d'expansió, pretén coordinar i intercanviar la informació i la recerca de forma dinàmica, posant especial èmfasi en vincular la recerca europea al treball dels *think tanks* xinesos, promovent un millor coneixement mutu.
- **MedAsia.** MedAsia és una plataforma per als intercanvis acadèmics entre les institucions públiques i privades d'Europa meridional que té la finalitat de facilitar la informació sobre els recursos humans i materials de cada institució, possibilitar la disseminació d'àrees de coneixement específiques i fomentar la cooperació i la investigació científica sobre Àsia.
- **Red de Investigación de la Comunidades Asiáticas en España (RICA).** Promoguda pel Programa Àsia i en col·laboració amb l'Observatori Permanent de la Immigració (Ministeri de Treball i Afers Socials), la RICA aplega experts espanyols per a l'estudi en xarxa de diferents aspectes de l'assentament de comunitats asiàtiques Espanya.
- **Grup d'Investigació sobre Relacions Internacionals a Àsia (GIRIA).** Promoguda pel Programa Àsia, el GIRIA reuneix experts en Relacions Internacionals per tal d'analitzar la dimensió internacional dels països asiàtics amb una particular atenció en les Relacions Internacionals a Àsia Central i en l'empremta de les potències asiàtiques a Amèrica Llatina.

www.cidob.org